

PORÓWNANIE ZASTOSOWANIA INTERNETU W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W ZALEŻNOŚCI OD PROWADZONEGO W NICH SYSTEMU PRODUKCJI ROLNICZEJ

Andrzej Grieger, Kazimierz Sławiński
Katedra Agrotechnologii, Politechnika Koszalińska

Streszczenie. Korzystanie przez rolników indywidualnych z internetu w dużym stopniu zależy od typu gospodarstwa. W systemie konwencjonalnym korzystało z niego 18,2% rolników, podczas gdy w ekologicznym – 35,1%. W gospodarstwach ekologicznych internet wykorzystywany jest przy zbyciu produktów rolnych i wyszukiwaniu specjalistycznych informacji z zakresu technologii produkcji. W gospodarstwach konwencjonalnych służy on do zbierania informacji ogólnie branżowych oraz rozrywki. Internetowa oferta produktów rolnych z gospodarstw ekologicznych jest zdecydowanie bogatsza niż z konwencjonalnych. Dominują w niej zielonka i siano, zboża, żywiec, owoce i warzywa. W ofercie konwencjonalnej – owoce i warzywa.

Słowa kluczowe: internet, gospodarstwa rolne, gospodarstwa ekologiczne

Wstęp

W dobie globalizacji, efektywne gospodarowanie w rolnictwie wiąże się z koniecznością ciągłej adaptacji do zmieniających się warunków rynkowych. Według Szopińskiego [2001], warunkiem sprawnego podejmowania decyzji przy zarządzaniu gospodarstwem rolnym jest szybkość, pełność i wiarygodność uzyskiwanych przez rolnika informacji, przy czym ich waga wzrasta wraz z otwartością gospodarstwa na rynek.

Od lat 90-tych coraz powszechniej stosowaną technologią w dziedzinie szybkiego przekazywania informacji, przeznaczonych dla nieograniczonej liczby odbiorców jest internet. Golka i Selig [2003] do istotnych korzyści płynących z użytkowania internetu w gospodarstwach rolnych, zaliczają możliwość korzystania z witryn rolniczych i programów wspomagających zarządzanie gospodarstwem, stałą łączność z doradcą rolniczym i finansowym oraz korzystanie z usług w zakresie szkoleń i służb doradztwa rolniczego na terenie całego kraju.

Szczególnie interesującym, a nie poddanym dotychczas analizom, jest zakres wykorzystania internetu w gospodarstwach rolnych w zależności od systemu prowadzonej przez nie produkcji rolniczej, gdyż jak wskazują badania Sławińskiego i Sadowskiego [2005, 2006], właściciele gospodarstw ekologicznych mają, w odróżnieniu od gospodarstw konwencjonalnych, duże problemy z dotarciem do informacji z zakresu organizacji produkcji w tym systemie oraz zbyt niskimi uzyskanymi produktami rolnymi.

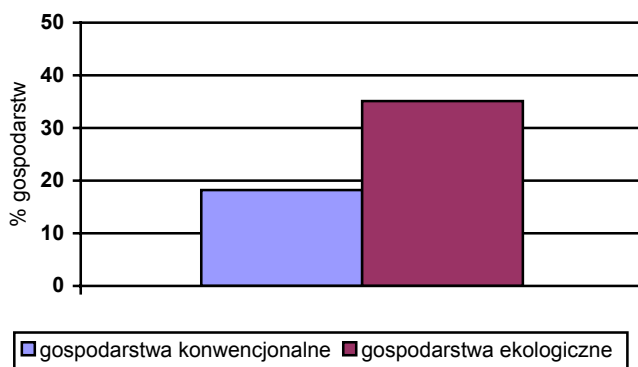
Metodyka pracy

W celu porównania zakresu wykorzystywania internetu w gospodarstwach rolnych, w zależności od prowadzonego w nich systemu produkcji rolniczej, w latach 2006-2007 przeprowadzono badania ankietowe w 66 gospodarstwach konwencjonalnych oraz w 108 ekologicznych. Adresy gospodarstw ekologicznych uzyskano w Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych. Analizowane gospodarstwa zlokalizowane były w północno – zachodniej części Polski.

Odsetek gospodarstw ekologicznych posiadających witrynę internetową określono na podstawie analizy bazy gospodarstw ekologicznych, zawierającej 421 gospodarstw ekologicznych, prowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

Wyniki badań własnych

Jak wynika z badań przeprowadzonych przez TGI SMG/KRC (Net Track 2001-2007), w ostatnich latach w Polsce dynamicznie wzrasta liczba rolników indywidualnych korzystających z internetu. O ile w 2005 roku posługiwało się nim 3% rolników, to w 2007 już 13%. Jak wskazują wyniki badań własnych, potrzeba korzystania z internetu w dużym stopniu zależy od prowadzonego w gospodarstwie systemu produkcji rolniczej. W 2007 roku w grupie analizowanych gospodarstw konwencjonalnych z internetu korzystało 18,2% rolników indywidualnych, podczas gdy w gospodarstwach nastawionych na produkcję ekologiczną – 35,1% (rys. 1). Należy przy tym zaznaczyć, że respondenci korzystali z dostępu do internetu nie tylko w gospodarstwie ale również m.in. w pracowniach komputerowych znajdujących się w szkołach, kawiarenkach internetowych czy u sąsiada.

Rys 1. Gospodarstwa rolne [%] których właściciele korzystają z internetu, niezależnie od miejsca dostępu (dane za rok 2007)

Fig. 1. The agricultural farms [%] which owners use internet, without reference to the place of access (data in 2007)

Porównanie zastosowania internetu...

Kierunek prowadzonej w gospodarstwie produkcji rolniczej miał wyraźny wpływ na zakres korzystania z internetu. W gospodarstwach ekologicznych najczęściej posługiwano się nim przy zbyciu produktów rolnych (w tym celu wykorzystywana była również poczta elektroniczna) oraz wyszukiwaniu specjalistycznych informacji, głównie w zakresie technologii produkcji. W gospodarstwach konwencjonalnych na ogół wykorzystywano go do poszukiwania informacji ogólnie branżowych. Często posługiwano się nim również w celach rozrywkowych (tabela 1).

Tabela 1. Zakres korzystania z internetu w zależności od typu gospodarstwa (% gospodarstw)
Table 1. The range of Internet usage depending on a type of a farm (% of farms)

Wyszczególnienie	Typ gospodarstwa	
	ekologiczne	konwencjonalne
Oferty kupna, sprzedaży, usługi rolnicze	84,8	48,6
Specjalistyczne informacje	81,4	68,4
Portale rolne	26,3	84,2
Strony Ośrodków Doradztwa Rolniczego	36,9	69,8
Poczta elektroniczna	86,0	18,4
Listy dyskusyjne	62,6	19,5
Programy edukacyjne	7,3	8,3
Rozrywka	15,9	36,9

Podstawowym celem działalności gospodarstw ekologicznych jest wytwarzanie żywności o wysokich walorach konsumpcyjnych. Rolnicy ekologiczni mają jednak duże problemy ze zbyciem produktów rolnych po cenach wyższych niż osiągnięte za produkty konwencjonalne. Starają się zatem dotrzeć do odbiorcy, wykorzystując w tym celu również internet. O ile w 2005 roku, do zbytu produktów rolnych wykorzystywało go jedynie 3% rolników wyspecjalizowanych w produkcji ekologicznej [Sławiński, Sadowski 2005], to w 2007 już 24,4%. W gospodarstwach konwencjonalnych internet praktycznie nie odgrywa żadnej roli przy zbyciu produktów rolniczych (tabela 2).

Tabela 2. Wykorzystanie internetu do zbytu produktów rolnych z gospodarstw ekologicznych i konwencjonalnych (% gospodarstw)

Table 2. The internet use to sell farm produce from ecological and conventional farms (% of farms)

Typ gospodarstwa	Lata		
	2005	2006	2007
Ekologiczne	3,0*	15,8	24,4
Konwencjonalne	1,5**	3,0	3,0

* Sławiński, Sadowski [2005]

** TGI SMG/KRC (Net Track 2001 -2007)

Na podstawie analizy internetowej bazy danych gospodarstw ekologicznych, prowadzonej w Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie stwierdzono, że na 421 gospodarstw 7,8% posiada własną witrynę internetową, najczęściej oferując poprzez nią sprzedaż

zielonki i siana, zboża, żywca oraz owoców (tabela 3). W grupie 66 analizowanych gospodarstw konwencjonalnych, własną witrynę posiadało jedynie jedno gospodarstwo (3,0%), oferując poprzez nią sprzedaż wyłącznie owoców i warzyw.

Tabela 3. Struktura [%] produktów ekologicznych oferowanych do sprzedaży poprzez ogłoszenia w internecie

Table 3. The structure of ecological products offered for sale in Internet advertisements [%]

Produkt	Struktura (%)
Zielonka i siano	29,6
Zboża	17,6
Żywiec	16,8
Owoce	10,4
Warzywa	8,0
Ziemniaki	5,6
Mleko	3,2
Inne*	8,8

*inne – obornik, miód, ziola, drzewka owocowe, przetwory

Wnioski

1. Korzystanie przez rolników indywidualnych z internetu w dużym stopniu zależy od typu gospodarstwa. W systemie konwencjonalnym korzystało z niego 18,2% rolników, podczas gdy w ekologicznym – 35,1%.
2. W gospodarstwach ekologicznych internet wykorzystywany jest przy zbyciu płodów rolnych i wyszukiwaniu specjalistycznych informacji z zakresu technologii produkcji. W gospodarstwach konwencjonalnych służy on do zbierania informacji ogólnie branżowych oraz rozrywki.
3. Internetowa oferta płodów rolnych z gospodarstw ekologicznych jest zdecydowanie bogatsza niż z konwencjonalnych. Dominują w niej zielonka i siano, zboża, żywiec, owoce i warzywa. W ofercie konwencjonalnej – owoce i warzywa.

Bibliografia

- Golka W., Seliga A.** 2003. Rola służb doradztwa rolniczego w rozwoju kultury informatycznej w gospodarstwach rolnych. IBMER, Warszawa. s. 54-61.
- Sławiński K., Sadowski W.** 2005. Ocena zbytu produktów z gospodarstw ekologicznych w województwie zachodniopomorskim. Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu. Tom VII. Z 2. s. 204-207.
- Sławiński K., Sadowski W.** 2006. Ocena organizacji produkcji i zbytu płodów rolnych z gospodarstw ekologicznych. W: Wybrane zagadnienia ekologiczne we współczesnym rolnictwie. Monografia, Tom 3, Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych, Poznań. s. 89-92.
- Szopiński W.** 2001. Wpływ informacji rynkowej na zarządzanie gospodarstwem rolnym. Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu. Tom III, Zeszyt 5. s. 94-98.

Baza gospodarstw ekologicznych [on-line]. 2008. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oddział w Radomiu. [Dostęp 24.10.2008]. Dostępny w internecie: <http://www.eko.radom.com.pl/bge/index.php>.

Net Track 2001 -2007 TGI SMG/KRC

COMPARISON OF INTERNET USE IN FARMS DEPENDING ON AGRICULTURAL PRODUCTION SYSTEM INTRODUCED IN EACH OF THE FARMS

Abstract. Using the internet by individual farmers to a large extent depends on farm type. In a conventional system 18.2% of farmers were using the net, while in an ecological system – 35.1%. Ecological farms use internet for the purposes of selling agricultural products and retrieving specialist information regarding production technology. In conventional farms the net is used for collecting general business information and entertainment. The internet offer of agricultural products from ecological farms is considerably wider than that from conventional farms. The following products prevail here: soilage and hay, crops, slaughter animals, fruit and vegetables, while in a conventional offer – fruit and vegetables.

Key words: internet, agricultural farms, ecological farms

Adres do korespondencji:

Kazimierz Sławiński: e-mail: agromarketing@poczta.onet.pl
Katedra Agrotechnologii,
Politechnika Koszalińska
ul. Raławicka 15-17
75-620 Koszalin